

Truyện Việt Nam (K 2): Truyện Hùng

Tác Giả: Saigon Echo số u t m
Thứ Tư: 13 Tháng 5 Năm 2009 15:02

Ngoài Phùng Khoan, ông Mạc Đĩnh Chi cũng là truyện nguyên của hai nhân vật Nam và nhân vật Tàu.

Sách "Nam Hùng Nhân" chép truyện Mạc Đĩnh Chi là Tiệt Phu, người làng Lũng Động huyện Chí Linh (Hùng Nhân, Bắc Việt) nguyên vẹn giọng quan thái thú Mạc Hiến Tích vợ triều nhà Lý (Hiến Tích đời truyện nguyên đời vua Trung Tôn nhà Lý, làm đến Lễ bộ thượng thư) Tộc truyện làng Lũng Động có một khu rừng rậm, cây cối bùm tùm, lắm giồng hổ (con khỉ) . Mạc ông y thuật khi vào rừng kiếm củi, phải con hổ đực bắt hiếp. Vợ nói với chồng, chồng ăn mặc giỏi làm đàn bà, giết sấn con dao sắc vào rừng, con hổ quen thói lui ra, bắt ông kia chém chết bắt thầy thuốc y.

Sáng hôm sau ra xem thì mũi đã đứt lìa hết, thành gò m.

Bà kia thuật y thuật thai, đời tháng sinh ra Mạc Đĩnh Chi, mũi mũi x u xí, người như lo choi tay như giồng hổ.

Mạc Đĩnh Chi lớn lên bốn năm tuổi, thuật thông minh hơn người. Vợ gọi Hoàng tử là Chiêu Quốc Công mở truyện học trò, Mạc Đĩnh Chi vào học. Đến năm gần hai mươi tuổi là năm Giáp Thìn đời vua Anh Tôn nhà Trần, Mạc Đĩnh Chi thi đình văn đáng đời đời người như vua trông thấy người hình dáng x u xa, toan không cho đời Trần nguyên, Đĩnh Chi làm một bài phú "Ngã nhai liêu" đời ví vào mình, vua mũi lui cho đời Trần Nguyên.

Khi Mạc Đĩnh Chi phồng mệnh sang số nhà Nguyên bên Tàu, có hôn truyện với người Tàu ngày mở cửa. Bớt ngày hôm y thuật lui m a, Mạc Đĩnh Chi sai hôn; hôm sau mũi đời thì người T u đóng cửa không cho vào. Đĩnh Chi nói thuật xin cho mở cửa. Người T u ra một câu thuật trên i ném xuống và bỏ hổ đời đời c thì mở cửa.

Câu ra:

"Quá quan trì, quan quan b ; người quá khách quá quan".

Nghĩa là: Qua ị ch ị m, ng ị ị coi ị ị đóng c ị a ị ị, m ị khách qua đ ị ng qua ị ị mà đi.

Đĩnh Chi viết ngay m ị t m ị nh gi ị y, đ ị ị ị đ ị a lên:

"Xu ị t đ ị ị d ị, đ ị ị đ ị ị non, th ị nh tiên sinh tiên đ ị ị".

Nghĩa là: Ra đ ị ị d ị, đ ị ị ị ị khó, m ị tiên sinh đ ị ị tr ị c.

Ng ị ị Tàu khen có tài nhanh nh ị u, m ị m ị c ị a ị ị cho vào. Khi đ ị n c ị a Yên Kim, ng ị ị tàu th ị y ông x ị u xa, có b ị ng khinh b ị. M ị t hôm, viên t ị t ị ng Tàu m ị vào ph ị đ ị ng ng ị ch ị ị, Đĩnh Chi trông th ị y trên b ị c t ị ng có thêu con chim s ị vàng đ ị u trên cành trúc, t ị ng là chim th ị c, đ ị ng d ị y ch ị y ị ị b ị t. Ng ị ị Tàu c ị ị ị m c ị lên. Đĩnh Chi xé tan ngay b ị c tr ị ng ị y ra.

Chúng ng ị c nhiên h ị ị c ị làm sao thì th ị a r ị ng:

Tôi có nghe ng ị ị ta th ị ng v ị chim s ị đ ị u cành mai không ai v ị đ ị u cành trúc. Nay t ị t ị ng sao ị ị cho v ị th ị. Trúc là gi ị ng cây quân t ị, chim s ị là loài v ị t ị u nhân, v ị thêu nh ị th ị là ra cho t ị u nhân ị trên quân t ị, tôi e r ị ng đ ị o t ị u nhân m ị ngày th ị nh lên, mà đ ị o quân t ị m ị ngày suy đi, nên tôi tr ị giúp cho thánh tri ị u đ ị y thôi:

Chúng ch ị u là bi ị n bác có ị.

Đ ị n khi vào ch ị u, nhân có ngo ị ị qu ị c dâng m ị t đôi qu ị t quý. Vua Tàu sai Đĩnh Chi và m ị t ng ị ị s ị Cao Ly, m ị ng ị ị đ ị m ị t bài tán vào qu ị t.

S ị Cao Ly làm xong tr ị c.

Lời đầu truyện:

"Uốn lòng trùng trùng, y Doãn Chu Công, Vũ tuy t thê thê, Bá Di Thúc T".

Nghĩa là: Đang lúc nịnh nọt, thì nh ông Y Doãn, ông Chu Côn (ý là đợc đợng vớ i th i). Đ n khi m a tuy t l nh ngjt thì nh Bá Di, ông Thúc T (ý nói là x p xó m t ch).

B y gi M c Đĩnh Chi ch a nghĩ ra ý t làm sao, nhác trông sang qu n bút bên kia, bi t là l i l nh th m i suy ra mà đ m t bài nh sau này:

"L u kim th c th nh thiên đ a vi lô nhi t th i h Y Chu c nh o! Bợc phong kì l ng, v tuy t tái đô; nhi t th i h Di T ngã phu. Y ! đợng chi tợc hành x chi tợc tàng, đợng ngã nh h u th phù ?"

Nghĩa là: Nợng ch y vàng tan đá, tr i đ t nh lò a, ng i v lúc y ví nh Y, Chu, hai ông quan to. Gió b c l nh l o, m a tuy t l p đợng, ng i v lúc y ví nh Di T , hai ng i ch t đoi. Than ôi ! Khi dùng đ thì ra khi không dùng đ n thì c t đĩ, ch ta v i ng i đợc thoi.

Đ xong dâng lên, vua Tàu c m bút khuyên ch "y", phê rợng "Lợng qu c trợng nguyên" nghĩa là trợng nguyên hai n c.

Thợng khi M c Đĩnh Chi c i l a đi đợng, ch m ph i ng a Tàu. Ng i kia đợc lên m t câu rợng:

"Sú ngã k mã, Đong di chi nhân dã ! Tây di chi nhân dã ! Tây di chi nhân dã".

Truyện Việt Nam (Kỳ 2): Truyện Hưu

Tác Giả: Saigon Echo s&#u t&#m
Thứ Tư, 13 Tháng 5 Năm 2009 15:02

Nghĩa là: Ch&#m vào ng&#a c&#a ta c&#i, y là ng&#i Đông di hay Tây di?

M&#c D&#nh Chi ch&# i li&#n:

"Át đ&# th&#a i, nam Ph&#ng chi c&#ng đ&# ! B&#c Ph&#ng chi c&#ng đ&# !"

Nghĩa là: Ch&#n đ&#ng i a ta đi, th&# xem ng&#i Nam ph&#ng m&#nh hay ng&#i B&#c ph&#ng m&#nh.

L&#i th&#ng đ&#i đ&#p ng&#i Tàu, Tàu ra r&#ng:

"An n&# kh&#, thi nh&#p vi gia"

Nghĩa là ch&# an, b&# ch&# n&#, ch&# vào là ch&# gia.

Đ&#i r&#ng:

"Tù, nhân xu&#t; v&#ng lai thánh qu&#c"

Nghĩa là: Ch&# t&# b&# ch&# nhân, chủ v&#ng đ&#n thì là ch&# qu&#c.

Ng&#i Tàu phê r&#ng:

- Con cháu v&# sau t&#t c&# ng&#i làm đ&#n đ&# v&#ng nh&#ng hi&#m v&# ch&# qu&#c đ&#n thì h&#ng n&#c không đ&#c tr&#ng c&#u m&#y n&#i.

Lời ra:

"Nhật hạ vân yên; bạch chú thiên tàn nguyệt th".

nghĩa là: Lạ mặt trời i khói đám mây, ngày trăng tắt tàn con th nguyệt c.

Đi:

"Nguyệt cung tinh đ, hoàng hôn x c kim ô".

Nghĩa là: Cung mặt nguyệt, đ n nhôi sao chi u hôm b n r ng cái ô vàng.

Ng i Tàu phê r ng:

- Con cháu v sau t t có ng i c p n c. (M c Đ ng Dung v sau gi t vua c p n c).

M t khi bà hoàng h u Tàu m t, vua Tàu sai ông M c Đnh Chi vào đ c v n t . Đ n lúc quì xu ng c m b n v n đ c thì ch th y m t t gi y tr ng, có b n ch "nh t". Đnh Chi không nghĩ ng i gì, đ c ngay r ng:

"Thanh thiên nhật đóa vân, h ng tô nhật đ m tuy t, nguyệt uy n nhật chi hoa, giao trì nhật phi n nguyệt t. Y ! Vân tán, tuy t tiêu, hoa tàn, nguyệt t khuy t".

Nghĩa là: M t đám mây trên trời xanh, m t gi t tuy t trong lò đ , m t cành hoa v n th ng

uy n, m t v ng trắng ao Giao trì. Than ôi, mây rã, tuyết tan, hoa tàn, trăng khuyết.

Bài văn này còn chép vào s Tàu. Ng i Tàu ai cũng ch u tài ng bi n nhanh.

Đĩnh Chi làm quan liêm chính h t s c, vua Minh Tôn th ng sai ng i đem m i quan ti n, rình lúc ti i b vào c a nhà ông y. S m mai, ông vào tâu ngay v i vua, xin b ti n y vào kho.

Vua b o r ng:

- Ti n y không có ai nh n thì nhà ng i c vi c l y mà tiêu.

B y gi M c Đĩnh Chi m i l y. Đ n tri u vua Hi n Tôn, làm nên đ n ch T b c x (T t ng).
Vấn ch ng l u truy n l i v sau r t nhi u. Con ông là Kh n, Tr c, cùng làm đ n ngo i lang.
Cháu là Đ ch, To i, Viên cùng có quy n th , làm quan lúc nhà Minh cai tr . Đ i cháu ch t thiên
sang làng C Trai, huy n Ngh d ng thì có Đ ng Dung là cháu b y đ i, làm vua nhà M c.